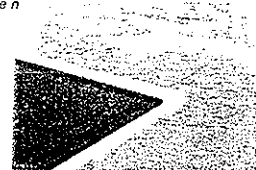


1296-2 (2^e)

**GOLFBAAN
SON EN BREUGEL**

Aanmeldingsnotitie

VAN EMPELEN VAN AALDEREN PARTNERS BV
landschapsarchitecten



15 -10-02 98G15-07

GOLFBAAN SON EN BREUGEL
Aanmeldingsnotitie

Opdrachtgever:
Stichting Golf H.T.C. Son
p.a. Golfclub Son
Postbus 86
5690 AB Son en Breugel

Rapportage:
van Empelen van Aalderen Partners BV.
Van den Eydekade 4
2102 LE Heemstede

R.J.M. van Aalderen
Landschapsarchitect bnt
Dr. A.J. Schenkeveld
Landschapsecoloog

Heemstede, oktober 2002

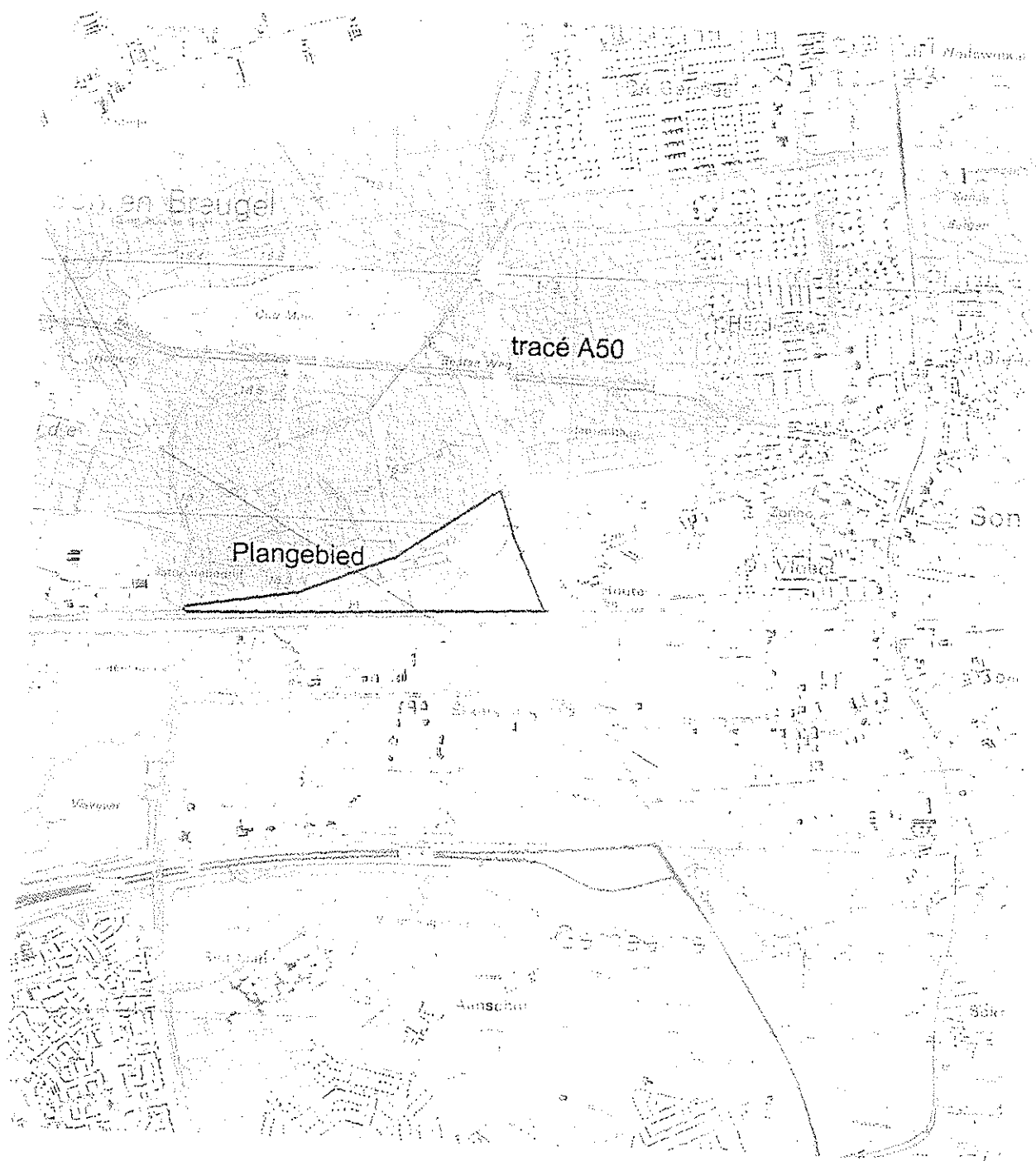


Fig. 1: Ligging van het plangebied

INLEIDING

De Stichting Golf H.T.C. Son heeft het voornemen om ten noorden van het Wilhelminakanaal en ten westen van de rijksweg A50 een 9 holes golfbaan met bijkomende voorzieningen te ontwikkelen. Een 9 holes golfbaan is een activiteit die valt in onderdeel D van het besluit m.e.r. 1994, zijnde een activiteit waarvoor een beoordelingsplicht geldt. Ten behoeve hiervan dient een aanmeldingsnotitie te worden opgesteld. Aan de hand van de informatie die in deze notitie is opgenomen dient de gemeenteraad als bevoegd gezag te beoordelen of het opstellen van een milieu effect rapport noodzakelijk is.

1. ALGEMEEN

1.1. Initiatiefnemer

De Stichting Golf H.T.C. Son

1.2. Adres

p.a. Golfclub Son
Postbus 86
5690 AB Son en Breugel

1.3. Soort activiteit

Ontwikkeling van een 9 holes golfbaan met bijbehorende voorzieningen zoals een driving range, een putting green etc. De lengte van de holes varieert van 50 m tot 380 m. De totale baanlengte bedraagt 1845 m. De aanlegactiviteit bestaat voornamelijk uit grondmodulatie, grondbewerking, drainage en bezaaiing op de baandelen die voor het spel worden gebruikt (fairways). Op de overige baandelen (rough) worden halfnatuurlijke vegetatietypen ontwikkeld

1.4. Plaats

De ontwikkeling van de golfaccommodatie vindt plaats ten noorden van het Wilhelminakanaal in het "Natuur- en recreatiegebied West".

1.5. Tijd

Met de realisatie kan worden gestart na bestemmingswijziging. De aanlegperiode bedraagt ca. 6 maanden. De gebruiksperiode is onbepaald.

2. MOTIVERING VAN DE ACTIVITEIT

2.1. Aanleiding

De huidige accommodatie op het HTC terrein is zeer beperkt van opzet en levert in relatie tot andere sporten die op de locatie worden uitgeoefend ruimtelijke problemen op. Met name door de zeer beperkte lengte van de holes en het gebrek aan afwisseling is er geen sprake van een volwaardige voorziening die bruikbaar is voor geoefende golfers. Voor deze spelers – het merendeel van de Golfclub Son – moet een golfaccommodatie tenminste voldoen aan de B-status van de Nederlandse Golf Federatie. Dit betekent een minimale baanlengte bij 9 holes van 1825 m.

2.2. Grondgebruik

De ontwikkeling van het golfterrein wordt gerealiseerd op agrarische gronden ten noorden van het Wilhelminakanaal en ten westen van het toekomstige tracé van de A50 in het "Natuur- en recreatiegebied West".

3. KENMERKEN VAN DE ACTIVITEIT

3.1. Omvang van de activiteit

De totale netto oppervlakte (voorlopig ontwerp d.d. 10 juli 2001, Fig. 4, Fig. 5) die in beslag wordt genomen voor het ontwikkelen van het golfterrein bedraagt ca. 14 ha. Deze oppervlakte bestaat uit de golfbaan (incl. roughs, bossages en waterpartijen), de driving range en de omgeving van het clubhuis.

3.2. Effecten op het milieu

De locatie

Het te ontwikkelen terrein volgens het voorlopig ontwerp (d.d. 10 juli) is ongeveer 14 ha. groot.

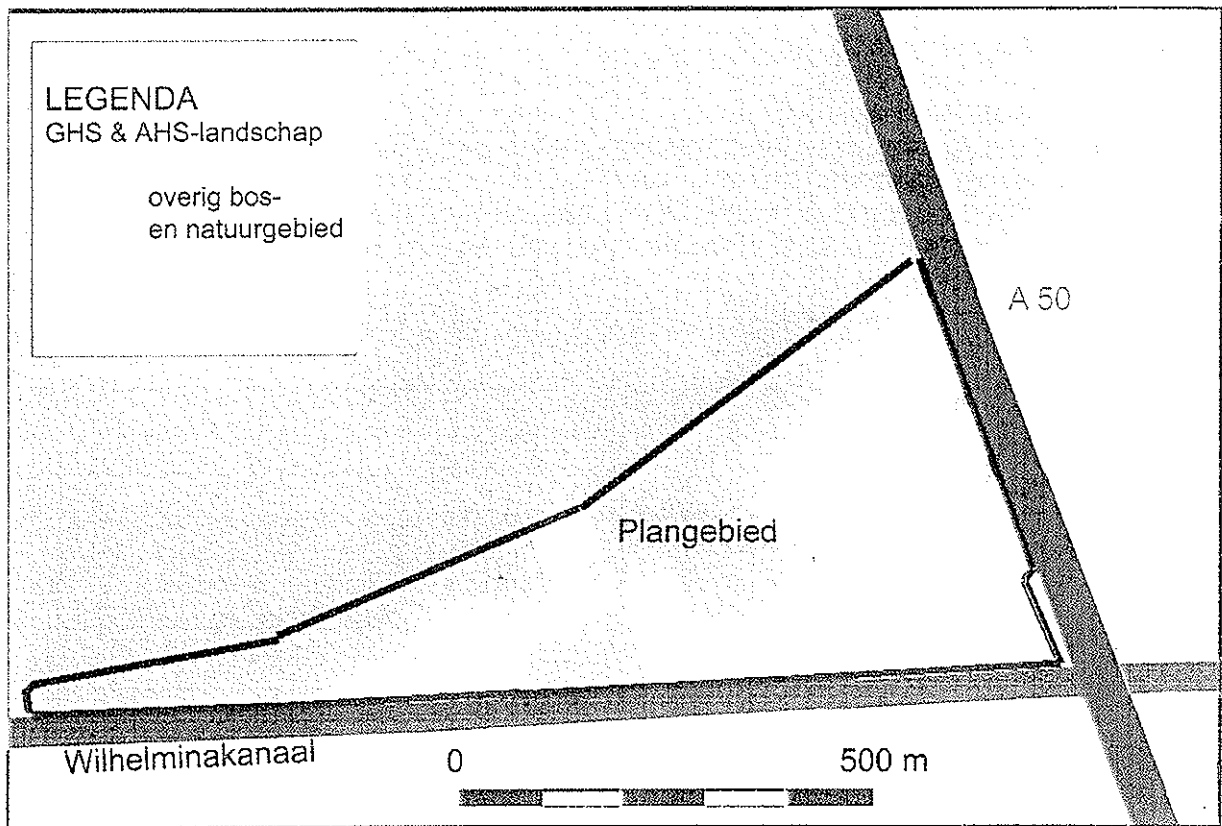
Gegevens

De natuurwaarden van het gebied staan beschreven in het rapport "Golfbaan Natuur- en Recreatiegebied West Son" d.d. januari 1999 (Van Empelen Van Aalderen Partners, Heemstede). De beschrijving van de actuele waarden is daar grotendeels op gebaseerd. Aanvullende bronnen zijn het gegevensbestand van RAVON (waarnemingen tot september 2002) en de laatste provinciale vegetatiekartering (1999).

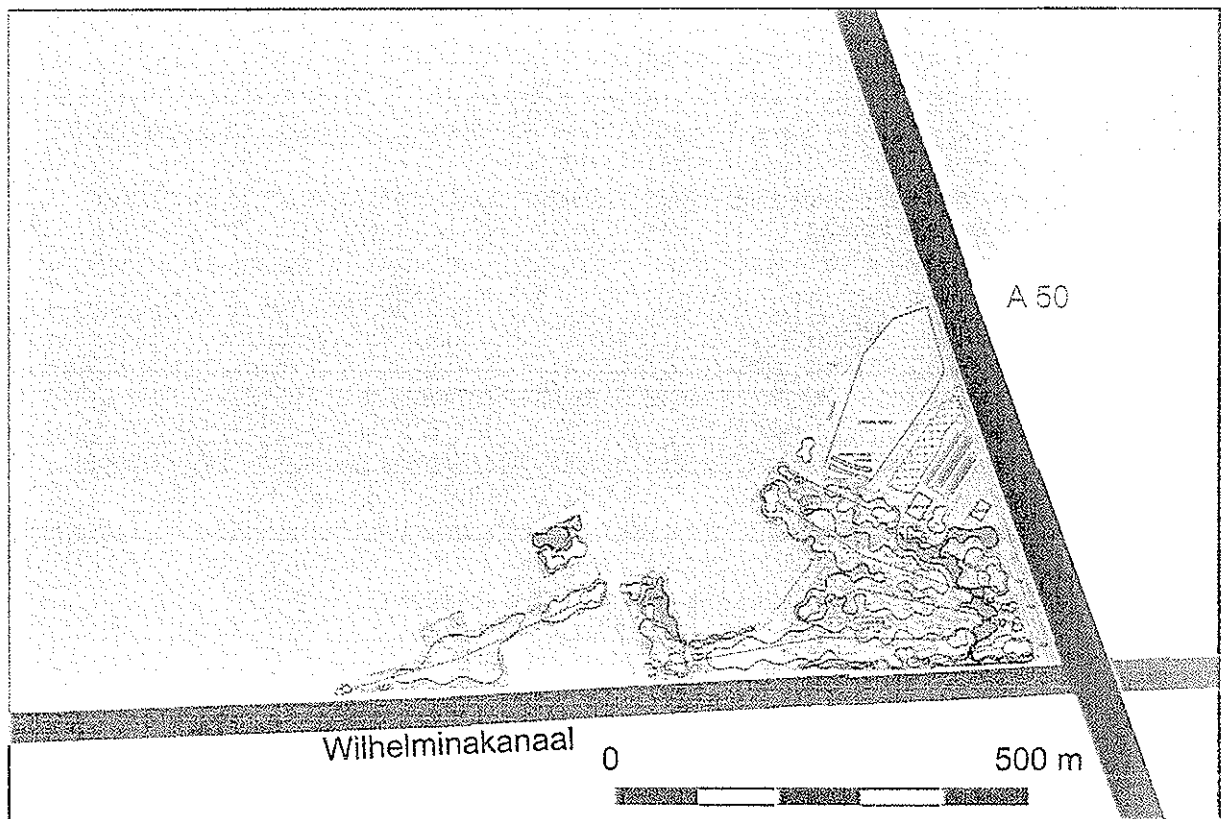
Waardering

In het plangebied en omgeving komen de volgende natuur- en landschapswaarden voor:

1. het natuurlijk reliëf (dekzandrug, dalvormige laagte): *lokaal belang*
 2. het dikke bouwlanddek (zwarte enkeerdgrond) van de (bol)akker: *lokaal belang*
 3. heideplanten (struikhei, pilzegge, tormentil) in het aangrenzend bos: *lokaal belang*
 4. heideschraalgraslandenplanten (mannetjesereprijs, trekruis, hazezegge) in het grasland in het bos: *lokaal belang*
 5. het oude verkavelingspatroon (inclusief zandwegen en randbeplanting): *regionaal belang*
 6. zoomplanten van het Beuken-Eikenbos (valse salie, adelaarsvaren, gewone kamperfoelie, schermhavikskruid en stijf havikskruid) langs de zandweg: *regionaal belang*
 7. zoomplanten van het Verbond van Els en Vogelkers (welriekende agrimonie, mannetjesvaren, gele dovenetel, bredewespenorchis, dreinerfmuur) op de kanaaldijk: *regionaal belang*
 8. ruigtevogels (patrijs, grasmus, fazant, koekoek) in de populierenopstand: *regionaal belang*
 9. bosvogels (wielewaal, grote bonte specht, zwartkop) in de populierenopstand: *regionaal opstand*
- In de wijdere omgeving zijn de belangrijkste waarden:
10. de herpetofauna (rugstreepad, heikikker, kleine hagedis) van het Oud Meer: *nationaal belang*
 11. moerasplanten (rondbladige zonnedauw, bruine en witte snavelbies, veelstengelige waterbies, veldrus, snavelzegge) van het Oud Meer: *nationaal belang*
 12. bosvogels van de Nieuwe en Sonse hei (zwarte specht, havik, wespendif): *nationaal belang*



Detail uit het vastgestelde streekplan Brabant 2002 met plangebied



Inpassing van het golfterrein ten opzichte van de GHS-natuur

Figuur 2: het golfterrein in relatie tot de GHS-natuur

Beleid

Het plangebied is niet begrensd als relatienoofagebied, natuurontwikkelingsgebied (Beheers- en begrenzingenplan Dommeldal-Noord, 1995) of natuurdoeltype (Natuurgebiedsplannen Noord-Brabant, 2002). Het plangebied is dus geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS).

In de uitwerking van het vorige Streekplan (1992) was het plangebied ook geen onderdeel van de Groene Hoofdstructuur (GHS). Het bos behoorde wel tot de GHS, namelijk als multifunctioneel bos.

In het Streekplan Noord-Brabant 2002 is in de Ruimtelijke hoofdstructuur een groot gedeelte van het plangebied aangegeven als onderdeel van de GHS-natuur. De groene hoofdstructuur is een samenhangend netwerk van alle natuur- en bosgebieden, landbouwgebieden en andere gebieden met bijzondere natuurwaarden, en landbouwgebieden die bijzondere potenties hebben voor de ontwikkeling van natuurwaarden. De provincie wil de (potentiële) natuurwaarden en de hiermee samenhangende landschappelijke waarden in de GHS planologisch beschermen.

Binnen de GHS-Natuur zijn 3 zgn. subzones te benoemen; Natuurparel, Overig bos- en natuurgebied en Ecologische verbindingszone. Het grootste (westelijke) gedeelte van het plangebied wordt op het niveau van subzones (Elementen van de onderste laag) aangeduid als Overig bos- en natuurgebied (Fig.2). Het zijn grotendeels (productie)bossen op droge gronden en graslanden, en voor een klein gedeelte landbouwgronden.

Het Wilhelminakanaal wordt aangeduid als Ecologische verbindingszone.

Effecten van de golfbaan

De golfbaan is in zijn geheel buiten de GHS-natuur op landbouwgronden gesitueerd. Deze gronden worden ten behoeve van de baanaanleg vergraven. De bovengrond wordt gemoduleerd ten behoeve van waterpartijen, bunkers, tees en greens. Sommige delen van de baan worden intensief, andere extensief beheerd. De gemiddelde dagcapaciteit van de baan bedraagt 150 spelers. Een en ander heeft de volgende effecten:

- de aardkundige waarden van de oude bolakker ten oosten van de zandweg verdwijnen; deze is overigens al gekortwiekt door de aanleg van de A50 : *negatief voor lokaal belang*
- de cultuurhistorische waarde van het oude verkavelingspatroon blijft grotendeels intact; alleen ter plekke van de zandweg wordt een oude grens (tussen akker en hei) doorsneden; ook verdwijnt hier over ca. 150 m. de begeleidende beplanting: *negatief voor lokaal belang*
- op de plek van de kruising van hole 6, 8 en 9 met de zandweg verdwijnt ook de groeiplaats van een aantal zoomplanten van het Beuken-Eikenbos: *negatief voor regionaal belang*
- op de plek van hole 3 verdwijnt de groeiplaats van een aantal heischraalgrasland-planten: *negatief voor lokaal belang*

De overige waarden zijn niet in het geding. De betreffende groeiplaatsen/habitats vallen buiten de planopzet. Verder is de verstoring op de omgeving minimaal. Het bezoekersaantal is laag en de activiteiten spelen zich vrijwel uitsluitend op de baan zelf af (weinig emissie/uitstraling).

De baan heeft ook een aantal positieve effecten. Deze zijn:

- het groenbeheer van de baan is veel extensiever dan het actuele landbouwkundige gebruik; dit geldt voor zowel meststoffen als bestrijdingsmiddelen: *positief voor lokaal belang*
- de ontwateringsbasis van de baan ligt veel hoger dan die van de huidige waterhuishoudkundige inrichting; de nieuwe inrichting is gericht op waterconservering: *positief voor lokaal belang*

- de extensievere baandelen (waterpartijen en rough) lenen zich voor natuurontwikkeling; er ontstaan vestigingskansen voor m.n. moerasplanten, schraalgraslandplanten, amfibieën, libellen en dagvlinders:
positief voor lokaal belang

Conclusie effecten natuur, landschap, milieu en beleid

Het initiatief is vooral negatief voor de (beperkte) aardkundige en cultuurhistorische waarden van het gebied en in mindere mate voor de wegbeplanting langs de zandweg (met valse salie e.d.).

De intensief gebruikte landbouwgronden hebben nauwelijks ecologische betekenis. De omvorming hiervan naar golfbaan vermindert de verzuring en vermesting van het gebied en is ook goed tegen verdroging (meer waterretentie). Verder scheidt zij vestigingsmogelijkheden voor met name amfibieën, dagvlinders, libellen, schraalgrasland- en moerasplanten. Dat is een positief effect (lokaal belang).

De aanleg en het gebruik van de baan hebben geen gevolgen voor het functioneren van de ecologische verbindingzone langs het kanaal (regionaal belang) of de verstoringsgevoelige natuur van het bos en de (natte) heide van het natuurkerngebied Nieuwe heide/ Oude Meer.

De aanleg van de golfbaan vindt plaats op landbouwgronden buiten de GHS.

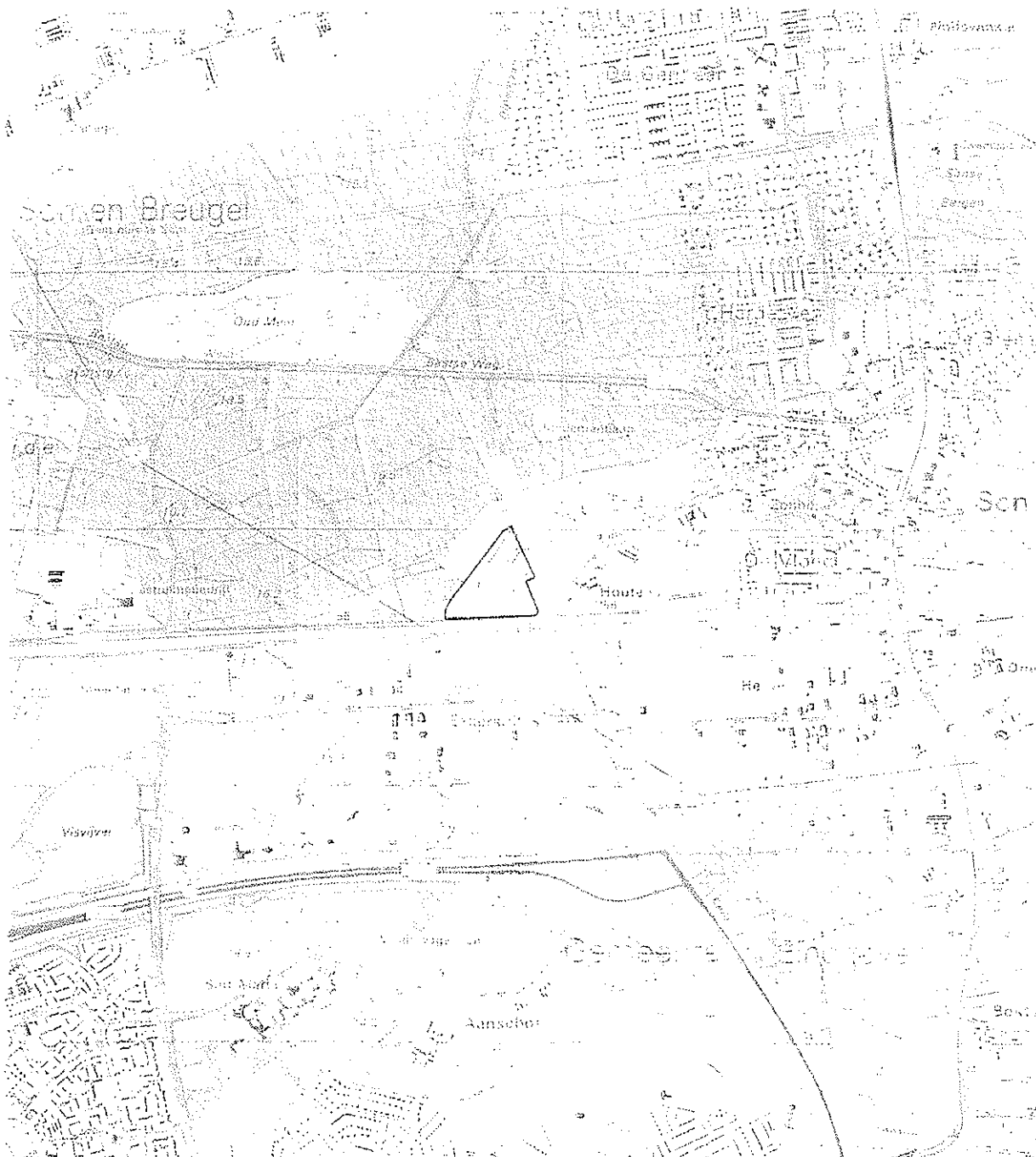


Fig. 3: Begrenzing onderzoeksgebied archeologische effectrapportage

Archeologie

In het gebied is een archeologische effectrapportage uitgevoerd (Quick-scan Archeologie Vestigia, mei 2002), bestaande uit een bureauonderzoek, een veldverkenning en een controlerend booronderzoek.

In het onderzoeksgebied en de directe omgeving bevinden zich geen gewaardeerde of beschermde archeologische terreinen. Ter hoogte van het onderzoeksgebied ligt een uitgestrekte dekzandrug die op de IKAW en de Cultuurhistorische Waarden Kaart van de Provincie Noord-Brabant een hoge archeologische verwachtingswaarde heeft.

Op de dekzandrug is juist ter hoogte van het plangebied een duidelijke hoger gelegen kop aanwezig die aan vrijwel alle kanten wordt omgeven door lager gelegen gebieden. Hier zijn vondsten uit de Mesolithische, (laat)-Neolithische en Vroege Bronstijd gedaan. Op basis van de landschappelijke ligging en de vondsten kan de hoge archeologische verwachting van de IKAW en de CWK van de provincie worden bevestigd.

Boringen wijzen uit dat in vrijwel het hele onderzoeksgebied de top van het bodemprofiel bestaat uit een esdek (eerd) van 50 tot 90-120 cm dikte. Onder het esdek is een dekzandkop aanwezig, waarin geen grootschalige bodemverstoring heeft plaatsgevonden. Op basis van het booronderzoek kan gesteld worden dat in het onderzoeksgebied de kans op het aantreffen van goed geconserveerde steentijd vindplaatsen reëel is.

Conclusie archeologie

De quick-scan bevestigt de hoge archeologische verwachtingswaarde van het gebied als geheel, met name voor vondsten uit het Mesolithicum en het Neolithicum, maar maakt geen verder onderscheid in de verwachtingswaarde binnen het gebied. Ook brengt de quick-scan niet in beeld of er in het plangebied sprake is van daadwerkelijke archeologische waarden. Voordat het beoogde bodemverzet planologisch mogelijk wordt gemaakt dient dit echter wel te gebeuren. Om daadwerkelijke archeologische waarden aan te tonen, is het Aanvullend Archeologisch Onderzoek (AAO), dat in de quick-scan wordt geadviseerd, vooralsnog een te zwaar middel. Eerst moet binnen het plangebied het gebied met de hoogste verwachtingswaarde (het gebied waar de bodemhorizonten(A) + E + B nog aanwezig zijn) in kaart worden gebracht. Daarna moet voor dit gebied een nader en adequaat booronderzoek plaatsvinden, gericht op het opsporen van vindplaatsen uit Mesolithicum en Neolithicum. Dit betekent een booronderzoek met een Edelmanboor met een doorsnede van 20 cm, met 24 boringen per ha (grid 20 m x 25 m) en gebruikmaking van een 3 mm zeef. Als archeologische indicatoren worden gevonden dient het grid in de omgeving verdicht te worden (tot 10 m x 12,5 m). Pas als bij het nadere booronderzoek archeologische indicatoren in situ (in een onverstoord bodemprofiel, onder het esdek) worden gevonden dient een AAO met proefsleuven plaats te vinden.

Bij de baanaanleg zal rekening moeten worden gehouden met de eventueel te vinden archeologische resten hetgeen een gedeeltelijke wijziging van het inrichtingsplan kan inhouden.

Concreet houdt dit in dat in terreindelen met archeologische vindplaatsen geen vergravingen ten behoeve van de baanaanleg zullen worden uitgevoerd met een grotere diepte dan de huidige bouwvoor.

LITERATUUR

- Brabant in Balans, Streekplan Noord-Brabant 2002

- RAVON
waarnemingen tot september 2002

- Van Empelen van Aalderen Partners, 1999
GOLFBAAN NATUUR- EN RECREATIEGEBIED WEST

- Vestigia, juni 2002
Quick-scan archeologie; Plangebied Bosgebied West, gemeente Son en Breugel